

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Svmmvla Selectarvm Qvaestionvm Regvlarivm

Bonagrata <von Habsheim>

Friburgi Brisgoiae, 1665

Praefatio

[urn:nbn:de:bsz:31-160625](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-160625)

PRAEFATIO.

VT Lectorem propositi
mei rationem paucis
edoceam, meminisse
inprimis velim Magni
illius Patriarchæ, Ve-
teris Ægypti Saluatoris,
Iosephi; quod cum Di-

vino instructus consilio frumentum omne
sub Pharaonis potestate condidisset, non
sibi, sed omni Populo Ægyptio, *Omnes Pro-
uincia venerint in Ægyptum, vt emerent escas
& malum inopia temperarent. Gen. 41.* Sæcu-
lo isto, quo (si verum est, quod quibusdam
antiquitatis modicè peritis viderur) nul-
lum præcessit deterius, superabundante
Gratia Dei, non vnus, sed innumeri Sapi-
entiæ Antistites, in agro Dominico laborâ-
runt, & in communem omnium vtilitatem,
Moralis Doctrinæ (vt nihil dicam de cæte-
ris) Pabulo, saluberrimorūq; documentor-
um annonâ Ecclesiæ Dei Horrea adimple-
uere vbertate tantâ, vt omnem præcluserint
viam illi Murmuri: *Deest panis, non sunt
aqua, &c. Num. 21.* Vt illud iam potius eue-
nisse cernamus; *Tantam esse abundantiam
Triticii, vt arena maris coaquetur, & copia
mensuram excedat, Gen. 41.* Creuit enim ve-
ro, crescitque in dies Verbum Dei, ad in-
star grani sinapis, in arborem semper ma-
iorem,
(§) 3 iorem,

PRÆFATIO.

iozem, ferens fructus Pietatis & semina Virtutum absque mensurâ: Meditatione iugi expenditur, bene viuendi Regulæ eruntur, formantur Leges; quæ cum nouo subijciuntur examini, solerter elucidantur, commentationibus illustrantur, fiunt volumina, quorum vel nuda nomina si chartæ recommendare velis, alia volumina conficies. Ex isto penaxio rerum omnium saluberrimo mihi pariter frumentum sumo, vt malum inopiæ meæ temperem: panem conficio, seu potius exemplo S. N. Patriarchæ Ser. P. Francisci, qui (vt habet liber Conform. l. 1. fr. 9. p. 2.) Visione Dei præmonitus micæ panū subtilissimas in vnam redigere hostiam, per hoc edocuit vitæ spiritualis documentain breuem congeffit Regulæ summam, suisque Discipulis in salutis porrexit alimentum; Panum ab alijs confectorum fragmenta in vnam recolligo Massam seu Summulam, quodque à Viris prudentissimis emendicauî absque inuidiâ comunico, si cui lubebit meo labore, sine sua molestia, frui. Fortassis autem non omnino displicebit quantumuis imperita collectio, si collecta colligendi que causas paulo apertius indicauero.

Angelico Doctori 2. 1. q. 76. a. 2. consentiunt reliqui Doctores ad vnum omnes, præter communia iustè pièque viuendi præcepta

PRÆFATIO.

cepta cunctis ad Salutem scitu necessaria,
 teneri singulos ea insuper nō ignorare, quæ
 ad vniuscuiusque statum vel officium perti-
 nent, illos vero per maximè, qui altiorem in
 Ecclesiâ Dei gradum obtinentes, vel ad Re-
 gimen animarum eleuari sunt, vel quomo-
 docunq; Dei Mysteria dispensandi potesta-
 tem accepere. Etenim si iuxta laudatâ cele-
 berrimi D. Nauar. doctrinam, in c. Inter
 Verba. n. 17. *Lex naturalis simul & humana*
prohibet, ne quis artem, quâ ignorat, exerceat;
 tantò procul dubio vtriusq; vis erit maior in
 officio morū, quantò & anima corpore præ-
 stantior, & illius quàm huius damnum est
 grauius. Sipientis oraculum est, Prou. c. 19.
Vbi non est scientia anima, non est bonum; & quâ
festiuitas est pedibus, peccat. Docere voluit, ni-
 hil solidi ac perfecti boni illi animæ inef-
 fice, cui scientia sui statûs ac officij, & Prudē-
 tia, quâ in vitæ suæ actionibus dirigatur,
 deest; quippe quæ lapsui ac perditioni sit
 proxima. Nam qui scientiâ & prudentiâ caret,
 ait ex Rudolpho Salaz. in d. l. *similis est cæ-*
co ac luminibus orbato, quem, si festinet, sapius
offendere atque impingere necesse est. Festinum
 verò, imò præcipitem in omne malum tru-
 dit Ignorantia: Ignorantia mater errorum
 (Isidor. in Synon. c. 14.) Ignorantia vitio-
 rum nutritrix. Vnde & Apostolus ad forma-
 dam Gentium Ecclesiam à Deo specialiter

(5) 4 electus

PRÆFATIO.

electus in *Epist. ad Rom. c. 12.* Diuinorum officiorum gradus & functiones distinctius enarrans (*Prophetarum* sc. siue Doctorum, quales erant Apostoli, & nunc eorum Successores Episcopi; *Exhortatorum* siue Pastorum, quales sunt Presbyteri, & Parochi, horumque modo Coadiutores Religiosi: atque *Diaconorum* siue Ministrantium, quorum alij sunt Eleemosynarij, qui Eleemosynas distribuunt; alij Præfecti, qui præsumunt in solitudine, alij Hospitalarij, qui ægros & miseros curant) serid commonefacturus singulos, vt ea talenta, functiones & gratias, quas quisque accepit à Deo & Ecclesia fideliter dispenset & administret, ac suis munijs & facultatibus contentus, alterius membri officijs sese non ingerat, illaue vsurpet: *Dico*, inquit, atque etiam præcipio, *per gratiam*, Apostolatus & auctoritate Apostolicâ, *quæ data est mihi, omnibus, qui sunt inter vos: Non plus sapere, quam oportet sapere, sed sapere ad sobrietatem: Et vnicuique, sicut Deus diuisit mensuram fidei.* Sapere nos iubet Apostolus Dei, & sapere ad *sobrietatem* siue *Prudentiam* (ita legit *Irenæ. l. 5. c. 20.*) vt sciat vnusquisque, non solum quæ sunt fidei, communia omnibus; verum etiam, quam vnicuique Deus donauit particularem mensuram doni, gratiæ, talenti, necnon & officij, ijsque nouerit
 pru.

PRÆFATIO.

prudenter ac intrâ sibi traditæ potestatis li-
mites fideliter vti, de quorum usu, strictis-
simam aliquando daturus est Supremo Iu-
dici rationem, recepturus pro merito vel
tanquam seruus fidelis & prudens, æternû
gaudium, vel vt seruus nequam sine fine
supplicium. *Sicut enim, prosequitur, in vno
corpore multa membra habemus, omnia autem
membra non eundem actum habent: Ita multi
vnum corpus sumus in Christo, singuli autem al-
ter alterius membra, diuersis locati gradibus,
ac gubernandi, administrandique faculta-
tibus præditi dissimilibus quidem & inæ-
qualibus, sed in communem omnium ac
singulorum vtilitatem ad vnum finem or-
dinati omnes, qui est Christus Iesus, com-
mune totius vniuersi bonum, ac tota mer-
ces bene operantibus. Habentes autem dona-
tiones secundum gratiam, quæ data est nobis dif-
ferentes, fideliter easdem administremus,
sive Prophetiam & rerum diuinarum notiti-
am, eâ videntes secundum rationem fidei, non
in vanum, sed vt per hoc fides confirmetur
magis; sive ministerium, diligenter illud
exequendo in ministrando; sive qui docet, in
doctrina, vt studiosè quis & fideliter doce-
at. Ita qui gratiam exhortandi possidet aut
facultatem tribuendi, hæc exequatur in
bonum simpliciter, vt nihil mali exinde
intendat, quasi donis homines ad malum*

(S) s

alli-

PRAEFATIO.

alliciens. Sicut & ille qui praestitutus in Prælationis officio, illo utatur in omni sollicitudine, &c. Ita cõiunctim de singulis Apostolus; Quæ diuissim animarum Curatores, quæ Verbi Diuini Præcones, quæ Mysteriorum Dei Dispensatores alios, alijsque officijs Præfectos, ad fidelem & prudentem administrationem adhortentur, præmijs alliciant, comminationibus impellant, negligentiae pœnas quandoque inflictas temporaneæ, infligendas etiam æternâ castigatione, indicent, in lege Diuinâ loca extant innumera, quæ, quia propositi mei non sunt, alijs prædicanda dimitto. Rem ipsam aggredior, & cum DD. alijs Ethicam Christianam non solum generatim, verum etiam speciatim secundum statum & Ordines alios præstantissimis illustrarint Commentationibus; quæ Capucinos particulariter concernunt, ex illis, potissimum vero ipsis Apostolicis Constitutionibus, Ordinisque nostri monumentis ac Scriptoribus sparsim tantummodo ista pertractantibus selecta, atque in modicâ Summulam collecta, propono.

Selegi autem, vt hoc quoque non subtilem, non solum quæstiones Capucinis cognitu vtiliores seu magis necessarias; verum etiam Resolutiones earum vt plurimum benigniores, ita tamen vt non minus inspicerem

PRÆFATIO.

inspicerem in obscuris quid esset verosimi-
lius, attentâ Regulâ Juris. 30. in 6. *In obscu-
ris. & Reg. 45. Inspicimus.* Quid ni? in re-
se, intrinsicè non malâ & quæpender à me-
ra voluntate Legislatoris, de quo duriora
cur sentiam? quando is vel expressè non
imperat, taliq̃ue casu potiores esse partes
possidentis libertatem, ipse declarat. *c. si à
Sede. de Præbend. in 6.* Vel si mandat, odia
vult restringi, fauores autem ampliari. *Reg.
Juris. 15. Odia. & interpretationem facere
benigniore.* *Reg. 49. in Pœnis.*

Sed video quosdam singulariter circa fa-
cultates absoluendi ac dispensandi, in Cen-
suris, Irregularitatibus, Pœnis, Votis, &c.
aduersus Regularium Priuilegia paulò fer-
uentius insurgere, ac Viros Religiosos in
fauorem animarum ijs vtentes liberaliùs,
propterea quasi vsurpatæ Jurisdictionis, læ-
sæq̃ue Maiestatis reos quandoque arguere,
meo sensu, Zelo minus laudabili, quippe
qui non tam in seruos iuxta Domini sui vo-
luntatem operantes, quàm ipsum Domi-
num excandescût, ad instar Ionæ, qui cùm
præter à se factas prædictiones ac subuer-
sionis Ninive Urbis futuræ minas, saluam
videret, Deo per pœnitentiam Incolarum
reconciliato, persistere; *Afflictus afflictione
magna & iratus orauit ad Dominum dicens:
Obsecro Domine, nunquid non hoc est verbum
meum,*

PRAEFATIO.

meum, cum adhuc essem in terra mea? propter hoc praecipui ut fugerem in Tharsis. Scio enim quia tu Deus clemens & misericors es, paties & multa miserationis, & ignoscens super malitia. Ion, c. 4. Nesciunt certè tales vel aduertere nolunt, cuius spiritus sint, qui si S. Euangelij Codicem consulerent, vbi soluendi ligandi que potestas Ecclesiae primùm donata traditur, aliud toto illo volumine non reperiunt, quam peccatores requirendi, reconciliandi, soluendi que mandata, quibus ipse Legislator factus, verbo que vnice suos Ministris instruere voluit. Ringebantur Pharisæi, ob tantam Saluatoris benignitatem, qui Regiones, Vrbes & castella pertransiens curaret infirmos, peccatores reciperet, & c. nullo habito Sabbathi Legalium que rituum respectu. Quid ille? Hypocrita, inquit Luc. 13. Vnusquisq; vestrum Sabbatho non soluit bouem suum aut asinum à praesepio, & ducit ad aquam? Hanc autem filiam Abraham, quam alligauit Sathanas, ecce decem & octo annis, non oportuit solui à vinculo isto die Sabbathi? Quærebat ille, qui primus Vicariam Christiani gregis curam deberet suscipere, quanta sibi dimittendi peccata soluendi que potestatis mensura competeret? quousque exercenda? vsque septies? & audiuit Matth. c. 18. Non dico tibi vsq; septies, sed vsq; septuagies septies. Hoc est, ait ibi celeberrimus Interpres à Lapide, Innumera-

biliter

PRÆFATIO.

biliter & innumerabilibus vicibus offensam fratris, qui peccauit, si poeniteat, dimitte. Quid ergo timemus poenitenti fratri succurrere citius, amplecti benignius, & quantocyus à Dæmonis iugo soluere? Hoc, ais, potestatis est sublimioris, hoc ad Episcopum, hoc ad summum spectat Pastorem; si sese imisceat alius, alienæ dignitatis & Iuris inuasor est, ligandus vnà cum altero. Ita suam quoque Ionas zelabatur Hederā; cui proinde Deus Putāsne, inquit, bene irasceris tu super hedera? Et dixit Ionas, Bene irascor ego vsq; ad mortem, Et dixit Dominus; tu doles super hedera, in qua non laborasti, neque fecisti vt cresceret, quæ sub vna nocte nata est, & sub vna nocte perijt; & nō parca Niniue ciuitati magna, &c. Ista hedera, aut vt loquitur S. Ephrem in serm. de Iona, cucurbita, tibi nūc Magistri loco efficitur, ex qua Sapientiā & Prudentiā addisce, ac quāta sit vis Diuinæ Clementiæ, &c. cumque cognoueris Potestaté tantam gratis Ecclesiæ collatam, atque per hanc liberaliter suis operariis communicatam intueris, eiusdem vsum & exercitium, in bonum fratris, nullius damnum seu præiudicium, animaduertis, seuerius non carpe.

Nolim tamen ansam hinc quoque arripere agendi, dum Priuilegiarū fauores amplio, dissolutius, vel dum Legum rigorem attempero, incumbendi tepidiūs harum obseruantia

PRÆFATIO.

uantia: Ut si fratrem minore ad Officium
 Gloriosissima Cælorum Imperatricis, mi-
 nùs obligatum censeo, is eius recitationem
 leuiter omittat: Horas Canonicas maiores
 incuriè transponat, interrumpat, aut in fi-
 nem diei differat, quia lethalis culpæ sic
 agentem, reum non facio; Vel Præiudicium
 non in ædificationem, sed offensam aut etiã
 contemptum Ecclesiæ Principum impru-
 denter vtatur. Absit eiusmodi à Religiosa
 Conscientia vzcors operatio. Quantum sit
 in minimorum etiam incuriã periculum,
 satis, credo, tit. de Constitut. n. 108. effica-
 citè ostendo, & qui nervosius idem demon-
 strant, indigito. Qua verò discretionem fa-
 cultatibus SS. Pontificum benignitate ob-
 tentis vt nos deceat, non semel, vbi occa-
 sio tulit, admonéo. Quid fieri sanè queat,
 edocere conatus sum; vt omnem perperam
 sentiendi vel operandi viam præcluderem,
 neque potui neque debui. Si de Veritate
 scandalum sumitur, ait M. Ecclesiæ D.
 Pontifex Max. atq; SS. Gregorius in Ezech,
 Hom. 7. *Vilius permittitur scandalum, quàm
 veritas relinquatur.* Ser. quoque Bonau. Con-
 sil. p. 1. sec. 31. cum alio, quem Ecclesiã Do-
 ctorem nuncupat maximum, S. Hieron.
*Non est omittenda, inquit, Veritas vitæ, Do-
 ctрина, Iustitia, propter scandalum vitandum.
 Veritas vitæ pertinet ad omnes comprehendens
 præcepta,*

PREFATIO.

præcepta, prohibita & Consilia. Veritas Doctrina pertinet ad Predicatores & Magistros. Veritas Iustitia pertinet ad Prælatos, comprehendens duas partes Iustitiæ, sc. seueritatem in puniendo malos & reos, & liberalitatem in sustinendo iustos. Veritatem vitæ vt agerem, Doctrinæ Veritatem insecutus sum; vitæ am assecutus sum, expresserimque hoc opere, iudicet Columna & firmamentum Veritatis Ecclesia, cuius censuræ me meaque humillimè subiecta semper volo.

S. Bonau. in Confess.

*Rebus in humanis nihil omni parte beatum,
Quod Deus vnus habet, cui subiaceret omne creatum.*

*Plura quidem dicta cum reor, esse relictã
Hac quoque cognosco, merito veniã mihi posco,
Christe reum purga, fac dignum vera Sophia;
Lux, dux, vita, via, ser opẽ prece Virgo Maria,
Fac precibus gratum, culpæ soluendo reatum;
Fac cruce damnatum quondã nunc clarificatum,
Virgo tuum natum sine fine videre beatum,
Quem dilexisti, molli gremio tenuisti,
Vbere nutriti, cui lac sacrum tribuisti,
Fac faciem Christi cognoscere quem genuisti.*

AD LECTOREM.

Ex eod. aut. & lib. in Proëm.

*Sis mihi corrector, rescando superflua, lector;
Verãque digneris, qua desunt, iungere Veris;
Omnem defectum pariter studio, breuitatis,
Scribentis tribuas partim vitio ruditatis.*

Facultas

Incipit 3. pars B. Generalis

[Faint, mostly illegible text in a Gothic script, likely a preface or introductory section of a book.]

S
ADV

es tum et
enquis
locens
uonti
amula
mpri
u Mora
tremo
libidet
perior
Anno
u man
u man
u, iam
de fu